Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 20 czerwca 2024 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Zbliżanie ustawodawstw – Produkty biobójcze – Rozporządzenie (UE) nr 528/2012 – Artykuł 72 – Środek dezynfekujący zawierający produkty biobójcze – Ograniczenia reklamy – Pojęcie „jakichkolwiek podobnych wskazań” – Cel polegający na zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska

W sprawie C-296/23

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Bundesgerichtshof (federalny trybunał sprawiedliwości, Niemcy) postanowieniem z dnia 20 kwietnia 2023 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 10 maja 2023 r., w postępowaniu:

Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV

przeciwko

dm-drogerie markt GmbH & Co. KG,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: A. Arabadjiev, prezes izby, T. von Danwitz, P.G. Xuereb (sprawozdawca), A. Kumin i I. Ziemele, sędziowie,

rzecznik generalny: N. Emiliou,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV – C. Rohnke, Rechtsanwalt,

– w imieniu dm-drogerie markt GmbH & Co. KG – O. Bludovsky oraz D. Braunwarth, Rechtsanwälte,

– w imieniu rządu estońskiego – M. Kriisa, w charakterze pełnomocnika,

* Język postępowania: niemiecki.

– w imieniu rządu greckiego – E. Leftheriotou oraz A.-E. Vasilopoulou, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu litewskiego – V. Kazlauskaitė-Švenčionienė, w charakterze pełnomocnika,

– w imieniu Komisji Europejskiej – R. Lindenthal oraz M. Noll-Ehlers, w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 72 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 z dnia 22 maja 2012 r. dotyczącego udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych (Dz.U. 2012, L 167, s. 1).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV (stowarzyszeniem zwalczania nieuczciwej konkurencji, Niemcy) (zwanym dalej „ZBUW") a dm-drogerie markt GmbH & Co. KG (zwaną dalej „dm"), siecią drogerii działającą na całym terytorium Niemiec, w przedmiocie opisu produktu biobójczego w jego reklamie.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Zgodnie z motywami 1, 3, 53 i 61 rozporządzenia nr 528/2012:

„(1) Produkty biobójcze są niezbędne do zwalczania organizmów szkodliwych dla zdrowia ludzi lub zwierząt oraz organizmów, które niszczą materiały naturalne lub wytworzone. Jednakże produkty te mogą stanowić ryzyko dla ludzi, zwierząt i środowiska związane z ich szczególnymi właściwościami i ich wykorzystaniem [z powodu ich swoistych właściwości i związanych z nimi zastosowań].

[…]

(3) Celem niniejszego rozporządzenia jest poprawa swobodnego przepływu produktów biobójczych w Unii przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony zarówno zdrowia ludzi, jak i zdrowia zwierząt oraz ochrony środowiska. Należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę wrażliwych grup osób, takich jak kobiety w ciąży i dzieci. Rozporządzenie to powinno opierać się na zasadzie ostrożności w celu zapewnienia, aby wytwarzanie i udostępnianie na rynku substancji czynnych i produktów biobójczych nie miało skutków w postaci szkodliwego działania na zdrowie ludzi lub zwierząt ani niepożądanego działania na środowisko. Mając na uwadze usunięcie w jak największym stopniu przeszkód w handlu produktami biobójczymi, należy ustanowić zasady dotyczące zatwierdzania substancji czynnych oraz udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych, w tym zasady dotyczące wzajemnego uznawania pozwoleń oraz handlu równoległego.

[…]

(53) Aby umożliwić konsumentom dokonywanie świadomych wyborów, ułatwić egzekwowanie przepisów oraz uzyskać obraz stosowania wyrobów poddanych działaniu produktów biobójczych, produkty te powinny być odpowiednio oznakowywane.

[…]

(61) Skuteczne przekazywanie informacji na temat ryzyka związanego z produktami biobójczymi oraz środków zarządzania ryzykiem jest zasadniczą częścią systemu ustanowionego na mocy niniejszego rozporządzenia […]”.

4 Artykuł 1 tego rozporządzenia, zatytułowany „Cel i przedmiot”, stanowi w ust. 1:

„Celem niniejszego rozporządzenia jest poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego poprzez harmonizację przepisów dotyczących udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska. Przepisy niniejszego rozporządzenia opierają się na zasadzie ostrożności, której celem jest ochrona zdrowia ludzi, zdrowia zwierząt oraz środowiska. Szczególną uwagę należy poświęcić ochronie wrażliwych grup osób”.

5 Artykuł 3 tego rozporządzenia, zatytułowany „Definicje”, brzmi następująco:

„1. Na użytek niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

a) »produkt biobójczy« oznacza

– każdą substancję lub mieszaninę w postaci, w jakiej jest dostarczana użytkownikowi, składającą się z jednej lub kilku substancji czynnych lub zawierającą lub wytwarzającą jedną lub więcej substancji czynnych, której przeznaczeniem jest niszczenie, odstraszanie, unieszkodliwianie organizmów szkodliwych, zapobieganie ich działaniu lub zwalczanie ich w jakikolwiek sposób inny niż działanie czysto fizyczne lub mechaniczne,

– każdą substancję lub mieszaninę, wytwarzaną z substancji lub mieszanin, które same nie są objęte zakresem tiret pierwszego, przeznaczoną do niszczenia, odstraszania, unieszkodliwiania organizmów szkodliwych, zapobiegania ich działaniu lub zwalczaniu ich w jakikolwiek sposób inny niż działanie czysto fizyczne lub mechaniczne.

Za produkt biobójczy uznaje się poddany działaniu produktów biobójczych wyrób o podstawowej funkcji biobójczej;

[…]

y) »reklama« oznacza środek promowania sprzedaży lub zachęcania stosowania produktów biobójczych za pomocą drukowanych, elektronicznych lub innych środków przekazu;

[…]”.

6 Artykuł 17 tego rozporządzenia, zatytułowany „Udostępnianie produktów biobójczych na rynku i ich stosowanie”, stanowi:

„1. Produktów biobójczych nie można udostępniać na rynku ani stosować, jeśli nie uzyskały pozwolenia zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

[…]

5. Produkty biobójcze stosuje się zgodnie z warunkami pozwolenia ustalonymi zgodnie z art. 22 ust. 1 oraz wymogami w zakresie oznakowania i pakowania określonymi w art. 69.

Właściwe stosowanie obejmuje racjonalne zastosowanie połączenia środków fizycznych, biologicznych, chemicznych lub innych odpowiednich środków, dzięki którym stosowanie produktów biobójczych zostaje ograniczone do niezbędnego minimum oraz zostają podjęte odpowiednie środki ostrożności.

Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do udzielania społeczeństwu odpowiednich informacji o korzyściach i ryzyku związanych z produktami biobójczymi oraz o sposobach ograniczenia ich stosowania do minimum.

[…]”.

7 Rozdział XV rozporządzenia nr 528/2012, zatytułowany „Informacja i komunikacja”, zawiera w sekcji 2, zatytułowanej „Informacje o produktach biobójczych”, art. 69–73.

8 Artykuł 69 tego rozporządzenia, zatytułowany „Klasyfikacja, pakowanie i oznakowanie produktów biobójczych”, stanowi:

„1. Posiadacze pozwoleń zapewniają, aby produkty biobójcze były klasyfikowane, pakowane i oznakowane zgodnie z zatwierdzoną charakterystyką produktu biobójczego, w szczególności w odniesieniu do zwrotów określających zagrożenie i środki ostrożności, o których mowa odpowiednio w art. 22 ust. 2 lit. i) oraz zgodnie z dyrektywą 1999/45/WE [Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 maja 1999 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do klasyfikacji, pakowania i etykietowania preparatów niebezpiecznych (Dz.U. 1999, L 200, s. 1)], a także zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008 [Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniającego i uchylającego dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz.U. 2008, L 353, s. 1)].

Ponadto produkty, które mogą zostać pomylone z żywnością, w tym napojami lub paszami [karmą dla zwierząt], pakuje się w taki sposób, aby ograniczyć do minimum ryzyko wystąpienia tego rodzaju pomyłek. Jeżeli są one dostępne dla powszechnego użytkownika, muszą zawierać składniki, które zniechęcają do ich konsumpcji, a w szczególności nie mogą być atrakcyjne dla dzieci.

2. Oprócz zgodności z ust. 1 posiadacze pozwoleń zapewniają, by etykiety nie były myląc[e [oznakowanie nie wprowadzało w błąd] w odniesieniu do ryzyka dla zdrowia ludzi, zdrowia zwierząt lub dla środowiska powodowanego przez dany produkt lub w odniesieniu do jego skuteczności oraz w żadnym wypadku nie zawierały zwrotów »produkt biobójczy niskiego

ryzyka«, »nietoksyczny«, »nieszkodliwy«, »naturalny«, »przyjazny dla środowiska«, »przyjazny dla zwierząt« ani podobnych zwrotów [jakichkolwiek podobnych wskazań] […].

[…]”.

9 Zgodnie z brzmieniem art. 72 rozporządzenia nr 528/2012, zatytułowanym „Reklama”:

„1. Każda reklama produktów biobójczych, oprócz zachowania zgodności z rozporządzeniem [nr 1272/2008], zawiera sformułowania: »Produktów biobójczych należy używać z zachowaniem środków ostrożności. Przed każdym użyciem przeczytać ulotkę i informacje dotyczące produktu«. Zdania te muszą się wyraźnie wyróżniać i być czytelne na tle całej reklamy.

2. Reklamodawcy mogą zastąpić słowa »produkty biobójcze« w wyżej wymienionych sformułowaniach wyraźnymi odniesieniami do reklamowanej grupy produktowej.

3. Reklamy produktów biobójczych nie odnoszą się do produktu w sposób wprowadzający w błąd w odniesieniu do związanego z produktem ryzyka dla zdrowia ludzi, zdrowia zwierząt lub dla środowiska lub skuteczności produktu. W żadnym wypadku reklama produktu biobójczego nie może zawierać zwrotów »produkt biobójczy niskiego ryzyka«, »nietoksyczny«, »nieszkodliwy«, »naturalny«, »przyjazny dla środowiska«, »przyjazny dla zwierząt« ani jakichkolwiek podobnych wskazań”.

Prawo niemieckie

10 Paragraf 3 ust. 1 Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji) z dnia 3 lipca 2004 r. (BGB1. 2004 I, s. 1414), w brzmieniu mającym zastosowanie w postępowaniu głównym, przewiduje zakaz nieuczciwych praktyk handlowych.

11 Zgodnie z § 3a tej ustawy, zatytułowanym „Naruszenie prawa”:

„W sposób nieuczciwy działa ten, kto narusza przepis ustawy służący w szczególności regulowaniu zachowania na rynku w interesie uczestników, jeżeli naruszenie to może istotnie naruszyć interesy konsumentów, innych uczestników rynku lub podmiotów konkurujących”.

12 Paragraf 8 wspomnianej ustawy, zatytułowany „Usuwanie i zaniechanie”, w ust. 1 stanowi:

„Od osoby, która stosuje niedozwolone praktyki handlowe, o których mowa w § 3 lub § 7, można żądać usunięcia ich skutków, a w wypadku groźby ponowienia praktyk – ich zaprzestania […]”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

13 Z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że dm oferowała do sprzedaży, również w Internecie, środek dezynfekcyjny o nazwie „BioLYTHE” (zwany dalej „rozpatrywanym produktem”). Etykieta umieszczona na tym produkcie zawierała pod jego nazwą oznaczenia „Ekologiczny uniwersalny środek dezynfekujący o szerokim spektrum działania”, „Dezynfekcja skóry, rąk i powierzchni zewnętrznych”, „Skuteczny przeciwko koronawirusowi SARS” oraz „Przyjazny dla skóry • bio • bez alkoholu”.

14 Uznawszy, że jest to nieuczciwa reklama ze względu na zarzucane dm naruszenie zasad zachowania na rynku właściwym przewidzianych w rozporządzeniu nr 528/2012 i po bezskutecznym wezwaniu do usunięcia uchybienia ZBUW wniosło powództwo do Landgericht Karlsruhe (sądu krajowego w Karlsruhe, Niemcy), domagając się zasadniczo nakazania dm, pod rygorem określonych środków porządkowych, zaprzestania oznaczania lub wprowadzania do obrotu rozpatrywanego produktu jako „ekologicznego uniwersalnego środka dezynfekującego o szerokim spektrum działania" lub „przyjaznego dla skóry", lub „bio" w reklamie lub na etykiecie tego produktu.

15 Wyrokiem z dnia 25 marca 2021 r. sąd ten uwzględnił to powództwo.

16 Od wyroku tego dm wniosła apelację do Oberlandesgericht Karlsruhe (wyższego sądu krajowego w Karlsruhe, Niemcy), który wyrok ten częściowo zmienił. Sąd ten stwierdził na wstępie, że rozpatrywany produkt jest produktem biobójczym w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 528/2012 i że kwestionowane wskazania umieszczone na etykiecie tego produktu, w szczególności zwrot „przyjazny dla skóry", objęte są pojęciem „reklamy" zdefiniowanym w art. 3 ust. 1 lit. y) tego rozporządzenia i uregulowanym w jego art. 72.

17 Sąd ten uznał, że wspólną cechą zwrotów wymienionych w art. 72 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia nr 528/2012 jest bagatelizowanie, w postaci ogólnego stwierdzenia, ryzyka, jakie produkt biobójczy może stwarzać dla zdrowia ludzi, zdrowia zwierząt lub dla środowiska, lub dotyczącego jego skuteczności. Pojęcie „podobnych wskazań" w rozumieniu tego przepisu obejmuje zatem wskazania dotyczące ryzyka związanego z produktem biobójczym, które – ponieważ ogólnie bagatelizują wspomniane ryzyko – są porównywalne ze wskazaniami przytoczonymi tytułem przykładu we tym przepisie.

18 W tym kontekście sąd ten stwierdził, że oznaczenie „przyjazny dla skóry" stosowane przez dm w odniesieniu do rozpatrywanego produktu nie stanowi „podobnego wskazania" w rozumieniu art. 72 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia nr 528/2012. Wskazanie to nie relatywizuje bowiem ryzyka rozpatrywanego produktu lub jego skutków i ich szkodliwości (tak jak wskazania „produkt biobójczy niskiego ryzyka", „nietoksyczny", „nieszkodliwy") ani w sposób ogólny, ani przynajmniej konkretnie, co się tyczy w sposób ogólny zdrowia ludzi lub zwierząt lub środowiska. Zdaniem Oberlandesgericht Karlsruhe (wyższego sądu krajowego w Karlsruhe) wskazanie „przyjazny dla skóry" opisuje – choć w sposób bardzo ogólny – wpływ omawianego produktu na określony organ, a mianowicie na skórę ludzką.

19 ZBUW wniosło skargę rewizyjną od tego wyroku Oberlandesgericht Karlsruhe (wyższego sądu krajowego w Karlsruhe) do Bundesgerichtshof (federalnego trybunału sprawiedliwości, Niemcy), który jest sądem odsyłającym.

20 Sąd ten uważa przede wszystkim, że samo brzmienie art. 72 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia nr 528/2012 nie pozwala na udzielenie odpowiedzi na pytanie, co należy rozumieć przez „podobne wskazania" w rozumieniu tego przepisu. Uważa on jednak, że cel tego przepisu, jak również jego wzajemne oddziaływanie z art. 72 ust. 3 zdanie pierwsze tego rozporządzenia przemawiają za podejściem przyjętym przez Oberlandesgericht Karlsruhe (wyższy sąd krajowy w Karlsruhe).

21 Sąd odsyłający uważa, że w reklamie produktów biobójczych zakazane są oznaczenia, o których mowa w art. 72 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia nr 528/2012, i to niezależnie od tego, czy mogą one wprowadzać w błąd użytkownika w odniesieniu do ryzyka, jakie produkty te mogą

stwarzać dla zdrowia ludzi, zdrowia zwierząt lub dla środowiska, lub w odniesieniu do ich skuteczności. W tym względzie sąd ten uważa, podobnie jak Oberlandesgericht Karlsruhe (wyższy sąd krajowy w Karlsruhe), że rozporządzenie to nie ma na celu kompletnego zakazania w reklamie produktów biobójczych wskazań, które odnoszą się do występowania i w danym wypadku rozmiarów lub braku występowania niektórych rodzajów ryzyka, i to niezależnie od prawdziwości tych wskazań, którą należy oceniać w świetle zakazu wprowadzania w błąd użytkownika w rozumieniu art. 72 ust. 3 zdanie pierwsze wspomnianego rozporządzenia.

22 Tym samym zdaniem sądu odsyłającego art. 72 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia nr 528/2012 nie wyłącza z dozwolonych wskazań – które w szczególności nie wprowadzają w błąd – w reklamie produktów biobójczych konkretnych, w tym uzasadnionych, wskazań, które odnoszą się do braku ryzyka lub niskiego ryzyka związanego z takimi produktami, a nawet do ich korzystnych skutków pod pewnymi względami. Sąd ten wyjaśnia w tym względzie, że ogólne wskazania mają co najwyżej niewielką wartość informacyjną dla konsumentów lub nie mają jej w ogóle. Natomiast wspomniane uzasadnione konkretne wskazania dostarczają konsumentom wartościowych i użytecznych informacji. Tymczasem ten interes konsumentów w uzyskaniu informacji należy włączyć do szczególnej równowagi, jaką rozporządzenie to ma ustanowić pomiędzy swobodnym przepływem produktów biobójczych a wysokim poziomem ochrony zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska.

23 Stąd sąd odsyłający jest zdania, że pojęcie „podobnych wskazań” w rozumieniu art. 72 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia nr 528/2012 należy interpretować w ten sposób, iż decydujące są wszystkie wspólne cechy zwrotów wymienionych przykładowo w tym przepisie, a więc nie tylko ich bagatelizujący charakter, lecz również ich ogólny charakter. Tym samym nie stanowi „podobnego wskazania” w rozumieniu tego przepisu to, które odnosi się wyłącznie do szczególnych aspektów produktu biobójczego, nie zaprzeczając istnieniu ewentualnych szkodliwych skutków ubocznych.

24 Co się tyczy środka dezynfekującego takiego jak rozpatrywany produkt, sąd ten zauważa, że przeciętny, dostatecznie poinformowany i rozsądny konsument interpretuje wskazanie „przyjazny dla skóry” jedynie jako relatywizację jego szkodliwych skutków ubocznych. A zatem wskazanie to nie powoduje, że konsumenci staną się mniej krytyczni w odniesieniu do używania rozpatrywanego produktu. Takie rozumienie opinii publicznej wzmocnione jest obowiązkiem etykietowania przewidzianym w art. 72 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia nr 528/2012.

25 Wreszcie sąd odsyłający uważa, że skoro ZBUW nie może wnieść powództwa o zaniechanie reklamy oznaczającej rozpatrywany produkt jako „przyjazny dla skóry” ze względu na naruszenie zakazu wprowadzania w błąd użytkownika przewidzianego w art. 72 ust. 3 zdanie pierwsze rozporządzenia nr 528/2012, istotna staje się w niniejszej sprawie wykładnia art. 72 ust. 3 zdanie drugie tego rozporządzenia.

26 W tych okolicznościach Bundesgerichtshof (federalny trybunał sprawiedliwości) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy »podobnymi wskazaniami« w rozumieniu art. 72 ust. 3 zdanie drugie [rozporządzenia nr 528/2012] są tylko takie wskazania zawarte w reklamie, które w taki sam sposób jak pojęcia wyraźnie wymienione w tym przepisie ogólnie bagatelizują właściwości środka biobójczego w odniesieniu do związanego z produktem ryzyka dla zdrowia ludzi, zdrowia zwierząt lub dla środowiska lub skuteczności produktu, czy też »podobne wskazania« obejmują wszystkie pojęcia,

które w odniesieniu do ryzyka związanego z produktem dla zdrowia ludzi lub zwierząt lub dla środowiska lub skuteczności produktu zawierają bagatelizującą treść porównywalną z pojęciami wyraźnie wymienionymi, ale niekoniecznie równie uogólniającą?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

27 Poprzez swoje pytanie sąd odsyłający dąży zasadniczo do ustalenia, czy art. 72 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia nr 528/2012 należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „jakichkolwiek podobnych wskazań” w rozumieniu tego przepisu obejmuje każde zawarte w reklamie produktów biobójczych wskazanie, które, podobnie jak oznaczenia, o których mowa w tym przepisie, bagatelizuje ryzyko, jakie produkt biobójczy może stwarzać dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska, lub ryzyko dotyczące jego skuteczności, ale nie ma charakteru ogólnego.

28 W tym względzie trzeba przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem do celów dokonywania wykładni przepisu prawa Unii należy uwzględniać jego brzmienie, kontekst, w jaki się on wpisuje, oraz cele regulacji, której część stanowi (wyrok z dnia 5 marca 2024 r., Défense Active des Amateurs d’Armes i in., C-234/21, EU:C:2024:200, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).

29 Co się tyczy brzmienia art. 72 ust. 3 rozporządzenia nr 528/2012, w zdaniu pierwszym tego ustępu przewidziano, że reklamy produktów biobójczych nie mogą odnosić się do produktu w sposób wprowadzający w błąd w odniesieniu do związanego z produktem ryzyka dla zdrowia ludzi, zdrowia zwierząt lub dla środowiska lub skuteczności produktu. W drugim zdaniu tego ustępu uściślono, że w żadnym wypadku reklama produktu biobójczego nie może zawierać zwrotów „produkt biobójczy niskiego ryzyka”, „nietoksyczny”, „nieszkodliwy”, „naturalny”, „przyjazny dla środowiska”, „przyjazny dla zwierząt” ani jakichkolwiek podobnych wskazań.

30 Co się tyczy w szczególności pojęcia „jakichkolwiek podobnych wskazań” w rozumieniu art. 72 ust. 3 zdanie drugie tego rozporządzenia, należy stwierdzić, że wyrażenia „jakichkolwiek wskazań” i „podobnych” zostały użyte w odniesieniu do zwrotów wymienionych w tym zdaniu, a mianowicie „produkt biobójczy niskiego ryzyka”, „nietoksyczny”, „nieszkodliwy”, „naturalny”, „przyjazny dla środowiska” i „przyjazny dla zwierząt”.

31 Z jednej strony z brzmienia tych zwrotów wynika, że zaprzeczają one istnieniu różnych rodzajów ryzyka dla ludzi, zwierząt i środowiska, jakie stwarzają produkty biobójcze, jak wynika z art. 3 ust. 1 lit. a) w związku z motywem 1 tego rozporządzenia, z powodu ich swoistych właściwości i związanych z nimi zastosowań.

32 Z drugiej strony należy stwierdzić, że brzmienie art. 72 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia nr 528/2012 nie zawiera żadnego wskazania, zgodnie z którym zakaz stosowania w reklamie produktów biobójczych byłby ograniczony wyłącznie do wskazań ogólnych.

33 Z brzmienia art. 72 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia nr 528/2012 wynika zatem, że wspólny charakter zwrotów wymienionych w tym przepisie polega na tym, że bagatelizują one ryzyko, jakie produkty biobójcze mogą stwarzać dla zdrowia ludzi, zdrowia zwierząt lub dla środowiska, lub ryzyko dotyczące ich skuteczności, a nawet zaprzeczają istnieniu tego ryzyka, nie mając jednak koniecznie charakteru ogólnego.

34 Co się tyczy kontekstu, w jaki wpisuje się art. 72 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia nr 528/2012, należy przede wszystkim zauważyć, że jak wynika z motywu 61 tego rozporządzenia, zasadniczą częścią systemu ustanowionego na mocy tego rozporządzenia jest w szczególności skuteczne przekazywanie informacji na temat ryzyka związanego z produktami biobójczymi. Reklama produktów biobójczych powinna zatem umożliwiać konsumentom uzyskanie wystarczającego poziomu informacji na temat ryzyka związanego ze stosowaniem tych produktów, aby nie lekceważyć tego ryzyka i dokonać świadomego wyboru przy zakupie takich produktów.

35 Następnie należy stwierdzić, że art. 72 ust. 3 rozporządzenia nr 528/2012 powinno się interpretować w związku z przepisami dotyczącymi etykietowania produktów biobójczych przewidzianymi w art. 69 tego rozporządzenia. Z ust. 1 tego artykułu w związku z motywem 53 wspomnianego rozporządzenia wynika bowiem, że oznakowanie takich produktów dostarcza konsumentom informacji o nich, umożliwiających im dokonywanie świadomych wyborów, i zawiera w szczególności zwroty określające zagrożenia i środki ostrożności, o których mowa w dyrektywie 1999/45 i w rozporządzeniu nr 1272/2008.

36 Wreszcie art. 69 ust. 2 rozporządzenia nr 528/2012 ustanawia w jednym zdaniu zakaz, zgodnie z którym etykiety produktów biobójczych nie mogą być mylące w odniesieniu do ryzyka dla zdrowia ludzi, zdrowia zwierząt lub dla środowiska powodowanego przez dany produkt lub w odniesieniu do ich skuteczności, i stanowi, że w żadnym wypadku etykiety tych produktów nie mogą zawierać wymienionych w nim zwrotów, które są identyczne ze zwrotami przewidzianymi w art. 72 ust. 3 tego rozporządzenia, które w sposób oczywisty są mylące.

37 W tym kontekście należy uznać, że art. 72 ust. 3 rozporządzenia nr 528/2012 ustanawia ogólne uregulowanie reklamy produktów biobójczych, które opiera się na reakcji konsumentów w odniesieniu do postrzegania ryzyka, jakie produkty te mogą stwarzać dla zdrowia ludzi lub zwierząt lub dla środowiska i które mają zastosowanie niezależnie od rzeczywistych rodzajów ryzyka i właściwości tych produktów.

38 Zwroty, o których mowa w art. 72 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia nr 528/2012, w tym zwrot „jakichkolwiek podobnych wskazań”, stanowią przykłady zwrotów, które w sposób oczywisty wprowadzają w błąd co do tego ryzyka, a zatem są przedmiotem zakazu używania w reklamie produktów biobójczych przewidzianym w art. 72 ust. 3 tego rozporządzenia.

39 Wynika z tego, że jeśli chodzi o znaczenie podnoszonego ogólnego charakteru zwrotów, o których mowa w art. 72 ust. 3 zdanie drugie tego rozporządzenia, wskazanie zarówno ogólne, jak i szczególne może w sposób oczywisty wprowadzać w błąd użytkownika w odniesieniu do ryzyka związanego ze stosowaniem produktów biobójczych, bagatelizując ryzyko, jakie te produkty biobójcze mogą stwarzać dla zdrowia ludzi, zdrowia zwierząt lub dla środowiska, lub też w odniesieniu do ich skuteczności, a nawet zaprzeczając istnieniu tego ryzyka, wobec czego taki ogólny charakter nie może mieć znaczenia dla ustalenia, czy wskazanie dotyczące produktu biobójczego objęte jest pojęciem „jakichkolwiek podobnych wskazań” w rozumieniu art. 72 ust. 3 zdanie drugie tego rozporządzenia.

40 Co się tyczy celu realizowanego przez rozporządzenie nr 528/2012, jak wynika z art. 1 ust. 1 tego rozporządzenia w związku z jego motywem 3, jest nim poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego poprzez harmonizację przepisów dotyczących udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska, przy czym przepisy tego rozporządzenia

opierają się na zasadzie ostrożności, której celem jest ochrona zdrowia ludzi, zdrowia zwierząt oraz środowiska (wyrok z dnia 14 października 2021 r., Biofa, C-29/20, EU:C:2021:843, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo).

41 W tym względzie należy zauważyć, że z art. 17 ust. 5 akapit trzeci tego rozporządzenia wynika, iż państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do udzielania społeczeństwu odpowiednich informacji o korzyściach i ryzyku związanych z produktami biobójczymi oraz o sposobach ograniczenia ich stosowania do minimum.

42 Prawodawca Unii zamierzał zatem znaleźć szczególną równowagę między swobodnym przepływem produktów biobójczych a wysokim poziomem ochrony zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska (wyrok z dnia 19 stycznia 2023 r., CIHEF i in., C-147/21, EU:C:2023:31, pkt 64).

43 W tym celu w drodze art. 72 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia nr 528/2012 prawodawca Unii chciał określić szczegółowe i kompletne ramy formułowania zwrotów dotyczących ryzyka związanego ze stosowaniem produktów biobójczych mogących znajdować się w reklamie tych produktów, jako że artykuł ten przewiduje istnienie obowiązkowego zwrotu, zakazuje wyraźnie określonych zwrotów oraz ma, mówiąc ogólniej, na celu zakazanie wszelkich zwrotów reklamowych, które mogłyby wprowadzić użytkownika w błąd co do ryzyka, jakie może wiązać się z takimi produktami (wyrok z dnia 19 stycznia 2023 r., CIHEF i in., C-147/21, EU:C:2023:31, pkt 63).

44 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że jak wynika z pkt 33 niniejszego wyroku, wskazania, które nie bagatelizują ani nie wykluczają ryzyka, jakie te produkty biobójcze mogą stwarzać dla zdrowia ludzi, zdrowia zwierząt lub dla środowiska, lub ryzyka dotyczącego ich skuteczności, co do zasady nie są objęte zakazem stosowania w reklamie produktów biobójczych przewidzianym w art. 72 ust. 3 tego rozporządzenia.

45 Nie można natomiast zezwolić na stosowanie zwrotów reklamowych w odniesieniu do produktów biobójczych odnoszących się do braku ryzyka lub niskiego ryzyka lub pewnych pozytywnych skutków tych produktów, aby zbagatelizować to ryzyko, a nawet zaprzeczyć jego istnieniu. Jak zasadniczo wskazała Komisja Europejska w uwagach na piśmie, takie zwroty mogą sprzyjać nadmiernemu, niedbałemu lub nieprawidłowemu stosowaniu wspomnianych produktów, wbrew celowi polegającemu na ograniczeniu ich stosowania do minimum.

46 W niniejszym przypadku, co się tyczy zwrotu „przyjazne dla skóry” użytego w reklamie rozpatrywanego produktu biobójczego, wystarczy zauważyć, że taki zwrot, który na pierwszy rzut oka wykazuje pozytywną konotację i unika przywołania jakiegokolwiek ryzyka, może relatywizować szkodliwe skutki uboczne tego produktu, a nawet, jak twierdzą zasadniczo rząd grecki i Komisja w uwagach na piśmie, sugeruje, że produkt ten może nawet być korzystny dla skóry. Otóż taki zwrot ma charakter wprowadzający w błąd, co uzasadnia zakaz jego stosowania w reklamie tego produktu zgodnie z art. 72 ust. 3 rozporządzenia nr 528/2012.

47 Wykładni tej nie podważa okoliczność, że zgodnie z obowiązkowym zwrotem przewidzianym w art. 72 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia nr 528/2012 reklama powinna wskazywać w sposób wyraźny i czytelny, że produktów biobójczych należy używać z zachowaniem środków ostrożności oraz że należy przeczytać etykietę i informacje na ich temat przed każdym użyciem. Jak wskazała Komisja w uwagach na piśmie, przeczytanie etykiety mogłoby nawet odwrócić uwagę konsumentów od innych informacji znajdujących się na niej.

48 Biorąc pod uwagę całość powyższych rozważań, na przedłożone pytanie należy odpowiedzieć, iż art. 72 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia nr 528/2012 należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „jakichkolwiek podobnych wskazań" w rozumieniu tego przepisu obejmuje każde zawarte w reklamie produktów biobójczych wskazanie, które – podobnie jak zwroty, o których mowa w tym przepisie – odnosi się do tych produktów w sposób wprowadzający użytkownika w błąd w odniesieniu do ryzyka, jakie mogą one stwarzać dla zdrowia ludzi, zdrowia zwierząt lub dla środowiska, lub w odniesieniu ich skuteczności, bagatelizując to ryzyko, a nawet zaprzeczając jego istnieniu, nie mając jednak koniecznie charakteru ogólnego.

W przedmiocie kosztów

49 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 72 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 z dnia 22 maja 2012 r. dotyczącego udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych

należy interpretować w ten sposób, że:

pojęcie „jakichkolwiek podobnych wskazań" w rozumieniu tego przepisu obejmuje każde zawarte w reklamie produktów biobójczych wskazanie, które – podobnie jak zwroty, o których mowa w tym przepisie – odnosi się do tych produktów w sposób wprowadzający użytkownika w błąd w odniesieniu do ryzyka, jakie mogą one stwarzać dla zdrowia ludzi, zdrowia zwierząt lub dla środowiska, lub w odniesieniu ich skuteczności, bagatelizując to ryzyko, a nawet zaprzeczając jego istnieniu, nie mając jednak koniecznie charakteru ogólnego.

Podpisy